

РАФАЛ ВОЯЧЕК (1945–1971) е поет от интровертен тип. Със средствата на експресионизма създава катастрофична поезия, в която изразява болезнената неприспособимост на човека. Обсебен от грозното и смъртта, той проявява чувството си на отчужденост от живота, подсъзнателните си страхове, сънища и предчувствия. Използвайки думи от физиологията и еротиката, той придава на своя изказ драстичност и цинизъм. Сарказъм, черен хумор, но същевременно с това усет

към формалните параметри на стиха и съзнателно отношение към традицията. „Прокълнат поет“, наричан също „полски Рембо“, Воячек става истинска литературна легенда.

Роден в Миколово. Изучава една година полска филология в Ягелонския университет, след което отива във Вроцлав и живее там до края на живота си. Не работи. Живее благодарение на родителите си и литературните стипендии, които получава.

Воячек има проблеми с алкохола. Прави няколко опита за самоубийство. През 1965 г. е настанен в психиатрична клиника. Там се запознава с медицинска сестра, с която скоро сключва брак. Ражда им се дете, но само след година семейството стига до развод. Сам слага край на живота си.

Дебютира като поет през 1965 г. в месечника „Поезия“ („Poezja“). Неговото катастрофично експресивно творчество го свързва с прокълнатите поети. С болезнена екхибиционистичност изразява бунта на личността, неспособна да се приспособи към заобикалящата я действителност.

Автор е на стихосбирките: Сезон (Sezon, 1969), Друга приказка (Inna bajka, 1970). Посмъртно са издадени Този, когото го нямаше (Którego nie było, 1972) и Безкрайният кръстоносен поход (Nie skończona krucjata, 1973), а също така и Избрани съчинения (Utwory zebrane, 1976).

От 1993 г. ежегодно се организира конкурс на името на Рафал Воячек. През 1999 г. излиза биографичен филм за него. Режисьор е Л. Майевски, а в главната роля е К. Сивчик.

В. Балтова

SEZON

Jest poręcz
ale nie ma schodów
Jest ja
ale mnie nie ma
Jest zimno
ale nie ma ciepłych skór zwierząt
niedźwiedziach futer lisich kit

Od czasu kiedy jest mokro
jest bardzo mokro
ja kocha mokro
na placu bez parasola

Jest ciemno
jest ciemno jak najciemniej
mnie nie ma
nie ma spać
Nie ma oddychać
Żyć nie ma

Tylko drzewa się ruszają
niepospolite ruszenie drzew

rodzą czarnego kota
który przebiega wszystkie drogi

UMIEM BYĆ CISZĄ

Miłość to człowiek niedokończony
Eluard

Kończę się w twoich oczach
Umiem być ciszą
Kończę się w twoim śnie

Ostatnie echo jest ciszą
to miejsce
gdzie kończy się twoje spojrzenie

Sen mnie osлепя, rozjarzona
iskra serca
Kończę się w twoim sercu

Przez sen, przez siebie
donoszę siebie
do twojej śmierci

СЕЗОН

Има парапет
но няма стълби
Има аз
но няма мен
Студено е
но няма топли животински кожи
мечешки палта опашки от лисици

Откакто мокро е
е много мокро
аз обича мокро
на площада без чадър

Тъмно е
тъмно възможно най-тъмно
няма мен
Няма спя
Няма дишам
Живея няма

Само дърветата се движат
всенародно опылчение на дърветата

раждат черна котка
която ще пробяга всички пътища

УМЕЯ ДА БЪДА ТИШИНА

Любовта е незавършен човек
Елюар

Свършвам в твоите очи
Умея да бъда тишина
Свършвам в твоя сън

Последното ехо е тишина
това е мястото
където свършва твоят поглед

Сънят ме ослепява, нажежена
искра на сърцето
Свършвам в твоето сърце

Насън, заради себе си
ще пренасям себе си
до твоята смърт

Превод от полски: **Светлана Бозукова**
Редактор на превода: **Иван Вълев**

PIOSENKA STAREGO KSIĘŻYCA

Ja stary księżyc nie znam swego ojca
 Ja stary księżyc nie znam swojej matki
 Ja stary księżyc zawsze byłem stary
 Tylko młode dziewczęta starsze są ode mnie

Jaskiniowy egipski gotycki i polski
 Ja stary księżyc jestem Twym koszmarem
 Chodzę po Twoim dachu mieszkam w Twojej krwi
 Oświatlam Twoje sny

Tylko młode dziewczęta starsze są ode mnie
 Księżyc jest lunatykiem Mickiewicz jest kobietą
 Nigdy nie byłaś młoda więc co zrobisz

Śmierć jest przecinikiem w zdaniu Twego losu
 Ja stary księżyc niezawodny żalobnik
 Gdy na stypie podają alcohol

1969

ПЕСЕНТА НА СТАРИЯ ПОЛУМЕСЕЦ

Аз старият полумесец не познавам баща си
 Аз старият полумесец не познавам майка си
 Аз старият полумесец винаги съм бил стар
 Само младите момичета по-стари са от мен

Пещерен египетски готически и полски
 Аз старият полумесец съм твоя кошмар
 Разхождам се по твоя покрив, живея в твоята кръв
 Огрявам твоя сън

Само младите момичета по-стари са от мен
 Полумесецът е лунатик Мицкевич е жена
 Никога не си била млада и тъй какво ще сториш

Смъртта е запетая в изречението на твоята съдба
 Аз старият полумесец неизменният скърбящ
 Когато на помена раздават алкохол

Превод от полски: **Велислава Василева**
 Редактор на превода: **Мария Ковалска-Иванова**